

SYSTEM KAUCYJNY DRS

PORADNIK DLA SKLEPU I SERWISU

Wersja rozwojowa, wyłącznie do użytku u Klientów i w Serwisie COMA Tychy.

Autor: Adam Kosma COMA Tychy

Ostatnia aktualizacja: 29.09.2025

WSTĘP

Programy Insoft obsługują następujące rodzaje opakowań:

- Opakowania kaucjonowane wielokrotnego użytku (zwrotne butelki, transportery itp.) **Te opakowania będą włączone w nowy system DRS.**
- Torby z tworzywa sztucznego (opłata recyklingowa, BDO). Tym się tutaj nie zajmujemy.
- Kubki i pudełka jednorazowe (SUP). Tego tematu też tutaj nie poruszamy.
- **Opakowania kaucjonowane jednorazowe (DRS), czyli butelki PET, puszki – temu głównie jest poświęcony niniejszy poradnik.**

System DRS wchodzi w życie od 1.10.2025, aczkolwiek z początku nie należy się spodziewać pojawienia się nowych produktów.

System powinni opracować i utrzymywać Operatorzy, ale ze względu na to, że będzie ich więcej niż jeden, powstała przestrzeń na jeden wspólny system kaucyjni.pl do integracji wszystkich jego uczestników, został on opracowany przez spółkę COMP, przy współpracy z Eurocash, Novitus i Insoft.

Warto poznać ten system wchodząc przez stronę <https://kaucyjni.pl/>, bo do niego będziemy się w dalszej kolejności odwoływać.

Najlepiej zacząć od rozdziału „Oferta COMP dla detalistów”, gdzie jest wypunktowany cały proces (choć bez szczegółów), powielanie tego w tym poradniku jest bezcelowe.

Między innymi jest już tam nawet przygotowany cennik wejścia do systemu, Do niego potrzebujemy skonfigurowanego systemu takiego jak PC-Market/PC-POS, do tego dochodzi specjalizowany portal i aplikacja na smartfony.

Poradnik ten próbuje zebrać naszą wiedzę ogólną w temacie systemu DRS, odpowiedzieć na często zadawane pytania, ale i zebrać wątpliwości w jeden worek, do późniejszego rozwiązania. Zalecam zatem obserwowanie, czy pojawia się kolejna jego wersja.

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	1
Na początek – uporządkowanie pojęć.....	3
Główne różnice między „starym” a „nowym” systemem.....	4
Co sklep musi, a co może opcjonalnie.....	5
Sklep do 200 mkw.....	5
Sklep powyżej 200 mkw.....	5
Moduł obsługi DRS dla PC-Market.....	5
Umowa z operatorem.....	6
Zbiórka ręczna.....	6
Automat (butelkomat, RVM).....	6
Fracje DRS.....	7
Rozliczanie finansowe.....	7
Co z butelkami wielokrotnego użytku.....	8
Wdrożenie systemu DRS poprzez kaucyjni.pl i COMA – krok po kroku.....	9

NA POCZĄTEK – UPORZĄDKOWANIE POJĘĆ

W handlu detalicznym od wielu lat funkcjonuje mechanizm opakowań kaucjonowanych, takich jak szklane butelki dla napojów i ich transportery, jak również palety, czy inne rodzaje skrzynek transportowych. Dla klienta niewiele się tu zmieni, nadal będziemy na paragonach widzieć dodane butelki jako część niefiskalna bez VAT, oraz sklep przyjmie od klienta butelki. Nowe wydawane butelki zwrotne wielorazowe, oznaczone już logo kaucyjnym, będą traktowane nieco inaczej od zaplecha, ale o tym w dalszej części tego Poradnika.

Dla porządku: **Od 1.09.2019 wszedł obowiązek ewidencji reklamówek jednorazowych (opłata recyklingowa)**, co sprowadza się głównie do raportowania ich sprzedaży w podziale na rodzaje (grubości materiału) i wykonuje to duża część sklepów, ale tym tematem nie będziemy się w tym Poradniku zajmować. Przy tej okazji przypomnę, że wprowadzono też rejestrację obrotu odpadami, każdy podmiot ma teraz numer BDO.

Dodajmy jeszcze, że **od roku 2024 funkcjonuje tzw. dyrektywa SUP (Single-Use Plastics)**, która ustala nowe obowiązki dla sklepów, w zakresie rejestracji, czy też zakazu sprzedaży produktów jednorazowych takich jak sztućce, patyczki higieniczne (poza tymi medycznymi), talerzyki, kubki na napoje, mieszadełka do napojów, pojemniki z polistyrenu ekspandowanego, a także patyczki do balonów. W praktyce niewiele sklepów to rejestruje zgodnie z zasadami, w tym Poradniku czasem o tym wspominam, jednak i nie o tym tu głównie mowa.

Natomiast od października 2025 wchodzi w życie przepisy dyrektywy DRS (Deposit Return Scheme) regulujące naliczanie i zwrot kaucji za opakowania na napoje, jednorazowego użytku, z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów, puszki metalowe o pojemności do 1 litra oraz butelki szklane wielokrotnego użytku o pojemności do 1,5 litra. Wyłączone natomiast zostaną opakowania po mleku i napojach mlecznych oraz butelki szklane jednorazowego użytku, w tym "małpki".

Butelki szklane wielorazowego użytku mają wejść do systemu DRS później, od 1 stycznia 2026 a butelki bez logo kaucyjnego obsługujemy „po staremu”.

Bez wchodzenia jeszcze w szczegóły, sklep będzie zbierać opakowania, oddawać je do jednego z kilku krajowych operatorów systemu, który je potem odda do recyklingu, a sklepowi zwróci pieniądze. Do przyjmowania zwrotów będą zmuszone sklepy od 200 mkw, mniejsze mogą to zrobić wg uznania.

Spowoduje to dużą rewolucję w handlu, bo trzeba zbudować cały system dystrybucji i rozliczeń.

Nowe funkcje w PC-Market, PC-POS i pochodnych to tylko część całego systemu kaucyjnego, Sklep musi do niego przystąpić ze świadomością, że samo oprogramowanie samo wszystkiego nie załatwi, trzeba się do tego przygotować globalnie.

Zacznijmy od początku, jak to działa, co jest potrzebne a co opcjonalne, oraz gdzie jest miejsce dla systemu komputerowego.

GŁÓWNE RÓŻNICE MIĘDZY „STARYM” A „NOWYM” SYSTEMEM

Pozornie wszystko działa jak wcześniej: sklep kupuje produkty z hurtowni, wprowadza je do programu magazynowego, ale pewne produkty sklep otrzymuje w opakowaniach, za które musi zapłacić kaucję, a przy sprzedaży pobrać też kaucję od klienta.

Na wydruku z kasy opakowanie automatycznie zostaje umieszczone za paragonem w części niefiskalnej i wykazana jest łączna kwota do zapłaty. Na tym kończą się podobieństwa między starym a nowym systemem – a jest sporo różnic, które zebrałem w poniższej tabeli, szczególnie te, które dotyczą systemu komputerowego.

Stary system kaucyjny	System DRS
Karta towarowa butelki miała stan magazynowy, mogliśmy je zliczyć, zinwentaryzować.	Karta butelki czy puszki nie ma stanu magazynowego, rejestrujemy tylko ich obrót.
Sklep samodzielnie opracowywał listę kodów butelek zwrotnych, cena nie była sztywno ustalona.	Przepisy szczegółowo regulują rodzaje opakowań (frakcje) i ich ceny.
Towar mógł mieć opcjonalnie przypisaną butelkę (tandem).	Towar obowiązkowo ma przypisaną butelkę. Dodatkowo sama butelka ma przypisaną frakcję (coś jak grupę towarową).
Dokument Obrotu Opakowaniami przy dostawie mógł być z automatu sugerowany przy użyciu tandemów, lub inicjowany ręcznie, ale można było z niego zrezygnować.	Dokument Obrotu Opakowaniami przy dostawie tworzy się automatycznie w tle, bez możliwości rezygnacji, ale też bez konieczności potwierdzenia jego zapisu.
Przy sprzedaży towaru można było przyjąć butelkę „na wymianę”, czyli bez rejestracji sprzedaż/zwrot, w efekcie na paragonie był tylko towar.	Przy sprzedaży butelka zawsze zostaje nabita na paragon. Nawet, jeśli będzie od razu zwrot, to w ramach tej transakcji zostanie zarejestrowana zarówno sprzedaż, jak i zwrot opakowania.
Przy zwrocie butelki sklep mógł zażądać paragonu od klienta. Mógł też odmówić przyjęcia butelki z dowolnej przyczyny.	Sklep, jeśli prowadzi zwrot danej frakcji DRS, musi przyjąć butelkę/puszkę bez dowodu zakupu, kupioną gdziekolwiek w kraju, o ile ma logo kaucyjne i na żądanie wydać gotówkę.
Przy zwrocie opakowania posługiwaliśmy się kodem krótkim opakowania.	Przy zwrocie posługujemy się kodem EAN towaru, które było w tym opakowaniu.
Kasjer musiał sam rozpoznać typ opakowania butelka zwrotna czy bezzwrotna, albo który kod użyć aby zwrócić właściwą kwotę, co mogło powodować pomyłki.	System zintegrowany może samodzielnie sprawdzać rodzaj opakowania i automatycznie podawać jego wartość, tudzież odmówić jego przyjęcia jeśli produkt jest nierozpoznany.
Rozliczanie niezwróconych opakowań do dostawcy wynikało z różnicy między wydaniem, a zwrotami, wg dosyć swobodnie ustalanych regulaminów, oraz było dokumentowane fakturą VAT (butelki pożyczone sklepowi stawały się kosztem)	Rozliczanie opakowań nie będzie wiązało wydań ze zwrotami. Sklep płaci całą kwotę za dostarczone opakowania dostawcy, oraz otrzyma pieniądze za poprawnie zwrócone butelki i puszki plus prowizja od operatora. Rozliczenia będą dokumentowane notami księgowymi a ich reguły są określone ustawowo.
Butelkę można było przyjąć bez etykiety o ile była rozpoznawalna po kształcie	Opakowanie musi być niezgniecione, z czytelną etykietą

CO SKLEP MUSI, A CO MOŻE OPCJONALNIE

Zatem po kolei, jakie obowiązki zostały nałożone na sklepy.

Pamiętajmy na początek, że każdy sklep, który chce sprzedawać towary objęte systemem kaucyjnym, musi przy sprzedaży pobierać kaucję od klienta, bo oczywiście zostanie też nią obciążony przy zakupie towaru, nawet, jeśli nie przyjmuje zwrotów.

Na razie nie wiemy dokładnie, jakie obowiązki w praktyce nakłada na sklep ustawa w odniesieniu do raportowania sprzedaży takich opakowań – temat czeka do wyjaśnienia.

SKLEP DO 200 MKW.

Jeśli sklep nie ma więcej niż 200 mkw. powierzchni handlowej (sala sprzedaży dostępna dla klienta), zasadniczo nie musi wiele robić. Sklep zakupuje towary, dostawca nalicza kaucję do zapłaty, a sklep musi pobrać ją z kolei od swojego klienta. Nie musimy przyjmować zwrotów butelek PET ani puszek.

W takiej sytuacji system komputerowy niekoniecznie musi posiadać jakieś nowe funkcje, pobieranie kaucji można dla DRS zorganizować mechanizmami starego systemu kaucyjnego, czyli użyć dotychczasowego typu towaru – opakowanie zwrotne.

Ale uwaga: jeśli sklep sprzedaje napoje w butelkach wielorazowego użytku, to musi je przyjmować, i to bez okazania paragonu, niezależnie od powierzchni sali sprzedaży. Czyli częściowo wchodzi w system DRS (od stycznia 2026).

SKLEP POWYŻEJ 200 MKW.

Sklep o powierzchni powyżej 200 mkw. musi (mniejszy jak najbardziej też może) wprowadzić pełny system DRS, oczywiście w przypadku, gdy sprzedaje produkty w opakowaniach objętych tym systemem (patrz informacje wstępne).

Sklep tego typu zawsze ma program magazynowy, więc nie będziemy tu omawiać teoretycznej możliwości wprowadzenia systemu DRS bez systemu komputerowego na samej kasie fiskalnej.

MODUŁ OBSŁUGI DRS DLA PC-MARKET

Jeśli zamierzamy wdrożyć system DRS, do programu PC-Market musimy dokupić moduł obsługi DRS.

Moduł ten pozwoli zakładać nowego typu karty towarowe dla opakowania (Kaucja DRS), powiązane zarówno z towarem jak i odpowiednią frakcją. Szczegóły użytkowania opisane są w osobnym dokumencie „System kaucyjny DRS - Instrukcja dla Sklepów”.

Dzięki temu rozwiązaniu program pozwoli na automatyczne tworzenie w PC-Market dokumentów Obrót Opakowań (OO) przy zakupie, przygotowanie frakcji i tandemów. Licencjonowanie jest dla stanowisk sprzedaży (tyle modułów ile stanowisk kasowych), bo to tam się odbywa główna obsługa DRS.

Moduł DRS wzbogaca też program PC-POS oraz kasę Novitus Next o funkcje pozwalające na sprzedaż nowego typu tandemów. Jednocześnie też zyskujemy możliwość dokonywania rejestrowanych zwrotów opakowań po kodach EAN ich towarów, korzystając z jednego ze zintegrowanych rozwiązań.

Systemy Insoft z modułem DRS mogą się łączyć z systemami różnych operatorów, którzy dokonali takiej indywidualnej integracji. W praktyce, na dziś, ze znanych operatorów tylko jeden przygotował taką integrację, to jest Zwrotka.pl. O integracji pozostałych na razie niewiele wiadomo.

Ale nawet, jeśli operatorów zintegrowanych byłoby więcej, to co robić, jeśli podpiszemy umowę z wieloma?

Dlatego nastawiamy się raczej na drugie rozwiązanie.

Drugą opcją do wyboru w menu integracji w PC-POS jest system kaucyjni.pl. Nie jest to kolejny operator, tylko system integrujący wielu operatorów, wiele systemów i stanowisk kasowych, oraz różne modele automatów zwrotowych.

Za uruchomienie kaucyjni.pl należy dodatkowo zapłacić zgodnie z cennikiem wybranego abonamentu.

Zyskujemy za to jednolite środowisko, które konfiguruje Serwis w porozumieniu z Właścicielem.

Niemniej, aby zorganizować zbiórkę, Sklep wchodzący w system DRS musi równolegle podpisać umowę z jednym lub więcej operatorami.

UMOWA Z OPERATOREM

Każdy sklep wchodzący w system DRS musi podpisać umowę z operatorem (każdym, który się do niego zgłosi).

Sklep może wybrać, jakie frakcje z kim będzie rozliczał. Można te umowy podpisywać np. na początek z jednym, potem w trakcie działania systemu z kolejnymi. Co do samych umów, serwis nie ma tu nic do roboty – to robi bezpośrednio Właściciel.

W umowie są ustalane zbierane frakcje, zasady odbioru i prowizji.

ZBIÓRKA RĘCZNA

W chwili przyjęcia na PC-POS lub Next pierwszego opakowania, jeśli jego kod znajduje się w bazie kasy, albo w bazie wszystkich kodów opakowań kaucjonowanych kaucyjni.pl, kasa otworzy wirtualnie worek na opakowania, do którego je wrzucamy, a po wypełnieniu, odpowiednią opcją zamykamy, fizycznie plombujemy, przygotowując do wysyłki.

Ważne jest, aby mimo poprawnej identyfikacji opakowania przez kasę, nie zgniatać opakowania ani nie niszczyć etykiety. Przekazane do zbiórki worki będą otwierane i sprawdzane.

Sposób obsługi systemu na stanowiskach kasowych opisany jest szczegółowo w naszych Instrukcjach dla operatora PC-POS, Novitus Next.

AUTOMAT (BUTELKOMAT, RVM)

Opakowania można zbierać ręcznie do worków, można też zastosować automat do zwrotów butelek. Ale nawet, jeśli zdecydujemy się na maszynę, to trzeba przygotować się na ręczną zbiórkę, na wypadek awarii maszyny.

Maszynę należy zainstalować taką, z jaką jest zintegrowany system kaucyjni.pl – na tej stronie jest dostępna lista dedykowanych urządzeń.

Maszyna nie wyda raczej gotówki, tylko bon do realizacji w danym sklepie. Być może w najbliższej przyszłości bon będzie można zrealizować w innym sklepie tej samej sieci, na ten moment bon jest do realizacji wyłącznie w sklepie, gdzie stoi maszyna. Bony mogą mieć ograniczony termin ważności, aktualnie przepisy zdaje się mówią o co najmniej miesięcznym terminie. Bon na żądanie musi być zrealizowany na kasie w gotówce, ale może być użyty jako częściowa zapłata za inne zakupy w tym sklepie.

Maszyna, po poprawnym rozpoznaniu zgniata opakowania i pakuje je do wspólnego worka.

Maszyna sama się komunikuje z kaucyjni.pl, raportując przyjęte opakowania.

FRAKCJE DRS

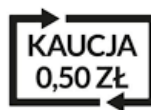
Aktualnie są przewidziane 3 frakcje dotyczące opakowań i ich koszt kaucji:

1. **Butelki plastikowe (PET)** o pojemności do 3 l (obowiązuje od 01.10.2025), kaucja 0,50 zł
2. **Puszki metalowe (MET)** o pojemności do 1 l (obowiązuje od 01.10.2025), kaucja 0,50 zł

3. **Butelki szklane wielokrotnego użytku (SZK)** o pojemności do 1,5l (obowiązuje od 01.01.2026), kaucja 1,00 zł

Do systemu DRS nie wchodzi butelki szklane jednorazowe (wybrane piwa, „małpki”), ani np. kubeczki czy tubki po jogurtach, lodach, itp.

Opłacie kaucyjnej i przyjęciu zwrotu podlegają wyłącznie te opakowania, które są oznaczone logiem systemu kaucyjnego.

W ramach jednego worka przy zbiórce ręcznej raczej nie można mieszać produktów z różnych frakcji (to zależy od umowy z operatorem), ale oczywiście można wrzucać opakowania w dowolnym rozmiarze i kształcie w ramach jednej frakcji.

Jeśli frakcje wbrew umowie z operatorem zostaną zmieszane, otrzymamy być może niższą prowizję za zwrot.

Frakcje w systemie komputerowym przygotowuje Serwis.

W zależności od warunków umowy z operatorem odbierającym opakowania kaucyjne, istnieje kilka schematów ręcznej zbiórki opakowań DRS.

Możliwe są następujące schematy zbiórki ręcznej:

- zbiórka wszystkich frakcji do osobnych worków
- zbiórka frakcji PET i MET (plastik i puszki) do wspólnego worka a butelki (SZK) osobno.

Szkło (frakcja SZK) raczej będzie zbierana osobno do transporterów.

Dla przypomnienia: butelek ani puszek nie można zginać a etykiet zdzierać nawet po poprawnym rozpoznaniu przez kasę – w worku muszą pozostać w takim stanie, jak je przyjęto.

ROZLICZANIE FINANSOWE

Rozliczanie opakowań nie będzie jak wcześniej wiązało wydań ze zwrotami. Sklep płaci całą kwotę za dostarczone opakowania dostawcy, otrzyma kaucję od klienta, ale też zwróci mu pieniądze za opakowania zwrócone. Od operatora sklep otrzyma pieniądze za poprawnie zwrócone butelki i puszki. Dodatkowo sklep może otrzymać kilkanaście groszy dodatkowo za zwracane opakowania jako zwrot kosztów. W praktyce pieniądze będą gdzieś krążyły w systemie, a sklep teoretycznie powinien na tym „zarobić”.

Jak ma wyglądać w praktyce to finansowanie systemu przez operatorów, to nie jest nam dokładnie wiadome.

W odróżnieniu od systemu „starego”, o ile nam wiadomo, nie będzie już faktur VAT za niezwrócone butelki, tylko przepływy w systemie będą regulowane notami księgowymi.

CO Z BUTELKAMI WIELOKROTNEGO UŻYTKU

Butelki szklane wielokrotnego użytku wchodzi do systemu DRS najprawdopodobniej od 1 stycznia 2026.

Od strony rozliczeń zapewne będą traktowane tak samo jak pozostałe opakowania.

Tu jeszcze brak dokładnych informacji, czy dla nich również obowiązuje odpowiednie oznakowanie kaucji na etykietach, a co za tym idzie konieczność zachowania nienaruszonej etykiety, czy też będzie to „po staremu”

Wydaje się, że butelki wielokrotnego użytku powinny nadal być traktowane jak towar, aby można je było choćby zinventaryzować na własne potrzeby, to jeszcze się wyjaśni.

Nie mamy też pewności, czy dla nich nie będzie jakiegoś wyjątku w regule niezdzierania etykiet.

Reasumując, temat jest dosyć złożony zarówno logistycznie, jak i w rozumieniu systemu komputerowego.

Jako serwis systemów INSOFT, preferujemy rozwiązanie kaucyjni.pl jako jedyne na rynku kompleksowo rozwiązujące wszelkie potrzeby typowego sklepu w omawianym zakresie.

WDROŻENIE SYSTEMU DRS POPRZEZ KAUCYJNI.PL I COMA – KROK PO KROKU

1. Sklep zgłasza gotowość do wejścia w system jedną z metod:
 - a. Z poziomu konta na Europlatform poprzez wskazanie preferowanego dealera (COMA)
 - b. Zakładając konto na kaucyjni.pl, oraz zgłoszenie integracji przez preferowanego dealera
 - c. Poprzez kontakt telefoniczny lub e-mailowy z Serwisem COMA. W e-mail należy podać które sklepy wchodzi w system (jeśli to sieć sklepów).
2. Dział Handlowy COMA otrzymuje zapotrzebowanie i dokonuje wyceny rozwiązania, następnie przedstawia e-mailowo ofertę Sklepowi.
3. Sklep e-mailowo akceptuje ofertę, Serwis przystępuje do działania.
4. Serwis w porozumieniu z Właścicielem ustala harmonogram wdrożenia.
5. **Właściciel sklepu zakłada samodzielnie konto na kaucyjni.pl (o ile tego nie zrobił wcześniej).** Serwis nie może w imieniu Właściciela założyć konta, ponieważ na tym etapie trzeba zdecydować o formie płatności za konto.
Przy zakładaniu konta decydujemy się na abonament (wskazany jest Regularny, bądź Specjalny jeśli to sieć sklepów) **i formę opłacania** (można podpiąć kartę płatniczą).
Konto jest przypisane do NIP. Aktualnie nie ma możliwości tworzenia jednego konta dla kilku NIP. Jeśli chcemy skorzystać z oferty dla sieci sklepów, ale każdy sklep mamy na innym NIP, ten fakt należy zgłosić przy zamówieniu, odpowiedni abonament zostanie przydzielony ręcznie po zgodzie menedżera systemu kaucyjni.pl
6. **Posiadając konto na kaucyjni.pl Właściciel ma do wyboru:**
 - a. Podaje do Serwisu namiary na to konto i Serwis robi całą resztę.
 - b. lub Właściciel przekazuje tylko numer identyfikacyjny i PIN do serwisu, pamiętając o samodzielnym założeniu sklepów na panelu, oraz wskazaniu Serwisu jako preferowany, który robi całą resztę.
7. Jeśli Właściciel decyduje się na urządzenie do automatycznej zbiórki, informacje o jego modelu i terminie instalacji przekazuje do Serwisu, wraz z kontaktem do osoby integrującej tę maszynę.
8. Serwis zakupuje odpowiednie moduły, dokonuje wdrożenia, czyli w skrócie:
 - a. Aktualizuje programy w sklepach do wersji obsługującej system DRS (o ile to nie nastąpiło wcześniej)
 - b. Wczytuje do baz licencje zakupionych modułów
 - c. Konfiguruje wstępnie systemy, w tym zakłada karty towarowe opakowań DRS i wiąże z frakcjami.
 - d. Konfiguruje stanowiska kasowe.
9. Serwis szkoli obsługę programu PC-Market w zakresie samodzielnego zakładania kart towarowych dla nowych towarów oraz wiązania ich z kartami opakowań DRS.
10. Szkolimy obsługę stanowisk kasowych.
11. Do szkoleń dołączamy własne instrukcje dla operatorów.

Kontakt:

COMA Adam Kosma

43-100 Tychy, ul. Skalna 121

tel. 32 4281212

handel@coma.tychy.pl

serwis@coma.tychy.pl